

Innhold

Forord	1
1 Innledning	3
1.1 Avskjed i arbeidsforhold	3
1.2 Om rettskilder	5
1.3 Bokens oppbygning	6
1.4 Historisk utvikling	8
1.4.1 Private og kommunale/fylkeskommunale arbeidstakere	8
1.4.1.1 Oversikt.	8
1.4.1.2 Før arbeidsmiljøloven av 1977.	8
1.4.1.3 Arbeidsmiljøloven av 1977	10
1.4.1.4 Arbeidsmiljøloven av 2005	13
1.4.1.5 Utvikling siden 2005	14
1.4.2 Statsansatte	14
1.4.2.1 Oversikt.	14
1.4.2.2 Tjenestemannsloven av 1918 og Grunnloven § 22	15
1.4.2.3 Statstjenestemannsloven	16
1.4.2.4 Tjenestemannsloven av 1983.	17
1.4.2.5 Statsansatteloven av 2017	19
1.4.2.6 Utvikling siden 2017	19
1.4.3 Skipsarbeidere	20
1.4.3.1 Oversikt.	20
1.4.3.2 Før sjømannsloven av 1975	20
1.4.3.3 Sjømannsloven av 1975.	20
1.4.3.4 Skipsarbeidsloven av 2013.	20

1.5	Om avskjed i Sverige og Danmark.	21
1.5.1	Innledning.	21
1.5.2	Sverige	21
1.5.3	Danmark.	22
1.6	Heving av arbeidsforhold fra arbeidstakers side	23
2	Suspensjon.	27
2.1	Innledning	27
2.1.1	Suspensjonsinstituttet – hensyn og formål	27
2.1.2	Virkinger av suspensjon	28
2.1.3	Tidspunkt og utbredelse.	29
2.2	Bakgrunn for suspensjonsinstituttet	30
2.3	Vilkår for suspensjon.	32
2.3.1	Begrunnet mistanke om forhold som kan medføre avskjed	32
2.3.2	Virksomhetens behov.	33
2.4	Suspensjonens varighet	36
2.5	Lønn under suspensjon	37
2.6	Saksbehandlingsregler	41
2.7	Forhandlinger og søksmålsfrister	43
2.8	Mulige utfall av domstolsbehandling	44
3	Avskjedsvurderingen	46
3.1	Innledning	46
3.2	Skal oppsigelse eller avskjed benyttes?.	47
3.3	Reklassifisering av en de facto avskjed	48
3.4	Er det gitt en oppsigelse eller en avskjed?	50
3.5	Hva kan utgjøre vesentlig mislighold av arbeidsavtalen?	51
3.5.1	Generelt	51
3.5.2	Kort om brudd på lojalitetsplikten	52
3.5.3	Straffbare forhold.	53
3.5.4	Ordrenekt eller brudd på instruksjer	58
3.5.5	Ulovlig fravær	63
3.5.6	Rusmisbruk.	66
3.5.7	Brudd på interne retningslinjer, regler i personalhåndbok, arbeidsreglement og lignende.	68
3.5.8	Ytringsfrihet vs. lojalitetsplikt	72

3.5.9	Planlegging, etablering eller drift av / støtte til konkurrerende virksomhet	76
3.5.10	Kritikkverdig opptreden, tillitssvikt og utilbørlig opptreden	82
3.5.11	Handlinger gjort på fritiden	95
3.5.12	Betydningen av ulike forhold	98
3.5.12.1	Innledning	98
3.5.12.2	Type stilling	99
3.5.12.3	Enkeltstående hendelse eller gjentatte brudd	103
3.5.12.4	Betydningen av advarsler	105
3.5.12.5	Betydning av skadeevne	109
3.5.12.6	Betydningen av om en handling er gjort med vilje (forsett) eller ikke	109
3.5.12.7	Betydningen av andres tillit, holdninger og meninger	110
3.5.12.8	Betydningen av forhold på arbeidsgivers side	113
3.5.12.9	Etterfølgende forhold	116
3.6	Interesseavveining – en avskjed må være rimelig og ikke uforholdsmessig	117
4	Saksbehandlingsregler mv.	123
4.1	Innledning	123
4.2	Drøftelser	123
4.2.1	Hensyn og formål	123
4.2.2	Format og innkalling	125
4.2.3	Praktisk gjennomføring	126
4.2.4	Unntak fra kravet om drøftelser	128
4.2.5	Betydning av manglende drøftelser	128
4.3	Formkrav	135
4.4	Tidsaspektet	138
4.5	Særlig om saksbehandling ved avskjed av kommunale/ fylkeskommunale arbeidstakere	140
4.6	Bruk av sluttavtaler	141

5 Virkninger av avskjed.	144
5.1 Umiddelbart opphør av arbeidsforholdet	144
5.2 Forlenget ventetid på dagpenger	144
5.3 Attest	145
5.4 Opplysningsplikt om avskjeden overfor (potensielle) nye arbeidsgivere?	146
 6 Rettslige tvister etter avskjed	 150
6.1 Innledning	150
6.2 Forhandlinger	151
6.2.1 Bakgrunn	151
6.2.2 Frister	152
6.2.3 Selve forhandlingene	155
6.3 Søksmålsfrister	157
6.3.1 Innledning.	157
6.3.2 Bakgrunn	158
6.3.3 Fristens utgangspunkt, utløp og avbrudd	159
6.3.4 Ingen søksmålsfrist ved brudd på formkrav	162
6.3.5 Fristforlengelse	162
6.4 Rett til å fortsette i stillingen	164
6.4.1 Innledning.	164
6.4.2 Hovedregel: En avskjediget arbeidstaker har ikke rett til å fortsette i stillingen	164
6.4.3 Unntaksregel: Retten kan beslutte at arbeidstakeren får fortsette i stillingen	166
6.4.4 Frister	170
6.4.5 Krav om gjeninntreden	171
6.5 Arbeidslivskyndige meddommere.	171
6.6 Skjerpet beviskrav?	172
6.7 Begrunnelse for avskjeden	175
6.8 Mulige utfall av en rettslig tvist	176
6.8.1 Avskjeden var rettmessig.	176
6.8.2 Avskjeden var urettmessig.	177
6.8.3 Avskjeden var gyldig	177
6.8.4 Avskjeden var ugyldig	177
6.8.5 Avskjeden var ugyldig, men arbeidsforholdet opphører likevel.	180

6.8.6	Avskjeden var ugyldig, men opprettholdes som gyldig oppsigelse	184
6.8.7	Erstatning	187
6.8.7.1	Oversikt.	187
6.8.7.2	Økonomisk tap	188
6.8.7.3	Ikke-økonomisk tap / oppreisning	191
6.8.7.4	Erstatning når avskjeden opprettholdes som oppsigelse eller arbeidsforholdet opphører	193
6.8.8	Sakskostnader	195
7 Avskjed av statsansatte og embetsholdere		196
7.1	Innledning	196
7.2	Suspensjon	197
7.2.1	Bakgrunn og virkning	197
7.2.2	Vilkår for suspensjon	198
7.2.2.1	Begrunnet mistanke om forhold som kan medføre avskjed	198
7.2.2.2	Tjenestens eller virksomhetens behov	200
7.2.3	Suspensjonens varighet.	201
7.2.4	Overføring som alternativ til suspensjon	202
7.2.5	Saksbehandlingsregler.	203
7.2.5.1	Overordnet	203
7.2.5.2	Forvaltningslovens saksbehandlingsregler.	203
7.2.5.3	Statsansattelovens saksbehandlingsregler.	204
7.2.6	Klage på vedtaket og iverksettelse av suspensjonen	207
7.2.7	Domstolsbehandling	207
7.3	Avskjed av statsansatte	211
7.3.1	Innledning.	211
7.3.2	Grov uforstand i tjenesten	211
7.3.3	Grov krenkelse av tjenesteplikter.	215
7.3.4	Gjentatte krenkelser av tjenesteplikter på tross av skriftlig advarsel.	221
7.3.5	Utilbørlig adferd i eller utenfor tjenesten.	223

7.4	Avskjed av embetsholdere ved administrativ beslutning eller dom	231
7.5	Ingen interesseavveining for avskjed etter statsansatteloven	234
7.6	Saksbehandlingsregler	235
7.6.1	Overordnet	235
7.6.2	Forvaltningslovens saksbehandlingsregler	235
7.6.3	Statsansattelovens saksbehandlingsregler	237
7.6.4	Sjekkliste fra Statens Personalhåndbok 2024	239
7.7	Rettslige tvister etter avskjed	240
7.7.1	Innledning	240
7.7.2	Prosessforutsetninger og søksmålsfrister	241
7.7.3	Klage, iverksettelse og virkninger av avskjedsvedtak	243
7.7.4	Hva domstolene kan prøve	246
7.7.5	Mulige utfall av en rettslig tvist	246
8 Avskjed av skipsarbeidere		248
8.1	Innledning	248
8.2	Suspensjon	249
8.3	Vesentlig mislighold	249
8.4	Saksbehandlingsregler	253
8.5	Rettslige tvister etter avskjed	254
Litteratur		256
Forarbeider		257
Lover og forskrifter		258
Domsregister		265